

KRJELA 10

Klub mladých autorov pri Knižnici G. F.-Belopotockého v Liptovskom Mikuláši

Michal Kubáň

Vznik Liptova a sveta

24.

Dakedy dávno, keď ešte Svarog chodil po svete ako cigánsky kováč zo Svarína, rozprávalo sa o vzniku ľudí toto:

Keď už Bielbog a Černobog postavu človeka z hlíny vymiesili, vložili ju do kamennej pece a ľahli si spať.

Zobudil ich až zápach spáleniny. Otvorili rýchlo pec a vytiahli černoča, takého, akí dnes žijú dole pod Egyptom, v bohatej Etiópii.

Vymiesili preto druhé telo a vložili ho do pece. Ale spať už si neľahli. Striehli pri peci a od veľkej nedočakavosti zasa človeka vytiahli privčas. A vznikol severan, s plavými vlasmi, s očami oblohy a s pokožkou čajky.

Ani s týmto tu neboli spokojní. Vymiesili ešte tretiu postavu, vyčkali správny čas a vytiahli Cigáňa.

(ukážky boli uverejnené v Krjelach č. 7 a 9)

Peter Cibák

Načúvanie

Vzduch ostal zaseknutý,
zvony umlčané!

Niet už čomu načúvať,
niet kam priložiť ucho,
a možno posledné tepny
tlčú naprázdno, keď vyrezali srdcia.

Bez melódie nenachádzam ozvenu,
ktorá rušila dialku,
ale občas na starom dome
praskne od ticha omietka.

Jazvy v koryte schnú
ako starcove dlane.
Stromy sa trasú v tme,
ale predsa len niečo počuť – pokrik detí,
ich plač, radosť, zdesenie za zatvorenými dverami.

Rezignujem

Kúty zívajú prázdnotou
a do kaviarní vchádza súmrak.
Tichým krokom si prisadá,
aby privolal samoreč.

Lepí sa s prachom do dlaní
a horkosť čaju mi stúpa na jazyku.
Každým dúškom hltám slovo:
„tak čítaj!“ prihováram sa sám sebe.

(Z vlastných úst)
nerozumiem slovu pre kostrbatosť.

Pritlačený dlaňou k stene
radšej mlčím
a odvolávam v poslednom slove – sám seba.

Umlčaný dotyk

Do záhrad vtrhol dážď
(krokmi čudnej melódie).

Potichu pokropil trávu
a mesto nasiaklo horkou hmlou.

Prikovaný k strechám som zvolal:
„Starci opustili penzión!“

Ich hlavy zanechali prehnuté vankúše,
keď ucítili šelest sivých parkov.
Ťažkou nohou sa mlkvo hrbili nad barlami
a len havrany tušili ich návrat.

Zlietali z konárov ako na obeť,
ktoré nič netušia.
Kričlami rezali vzduch – vyschlo im v hrvoľoch.

Vtedy som zliezol z detskej výšky
a prvýkrát sa dotkol vrásky.
(20. marca 2003 St-Pé de Biggore)

Poludnie

Lavička opretá tieňom o múr
(šplhá sa k poludniu).
Vôňa praská v pukoch
a zvony prehlušujú nedozretú jar.

Od nich sa rozochvel vzduch,
srdcom búšia do všetkých strán,
akoby chceli poslednýkrát vydýchnuť.
Zbohom – diaľka!
Ty jediná trpezlivo načúvaš.

A v ušiach na rue des Trottes
počuť pokrik,
ktorý splýva v šumivom víne.
(19. marec 2003 St-Pé de Bigorre)

Zaváhanie

Korzo pohnuto pohlo brvou
a z fontán prskala samota.
Zdalo sa,
že nedeľné poludnie vtrhlo do pľúc
a zabudlo zavrieť obloky.

Opretý o jednu zo sôch,
podivne dumala nad veršom, som sa opýtal sám seba:
„Som básnik?“
To určite nie!
„Som klamár?“
To určite áno!

Pokožka sa leskla ako porcelán,
z ktorého popíjali kávu – chladný tieň nebol na dosah!
Len frivolný vietor, kde tu nadvihol slovom ako mŕtvym lístím
a vzápätí zvony duneli sladkou melanchóliou.

Rukou som hľadal ruku,
ale vzduch ostal pustý, prázdny, vyprahnutý
ako keď dlaň stráca jazvy, odtlačky
a upadá do zabudnutia.
(23. marca 2003 St-Pé de Bigorre)

Vyhnanec

Zastal som rukou pri fontáne
a vstrebal pár nostalgických kvapiek.
V nej mince
(prischli k betónu)
a nesplnené sľuby bili na poplach.

Okolo prúdil dav
ako chorá krv, ktorá túži po očiste – vyvrhla ma na okraj.
Mimo žíl, mimo život!

Vo vnútornej reči mi strnul jazyk,
Nemo som zvolal: „Aspoň viem, kto som, a nehodlám sa stratiť.“

Ozvena však doznela,
keď si krok vynútil ďalšiu stopu
a zavládlo ticho.
(23. marca 2003 St-Pé de Bigorre)

Pouličné mláky

Podivná choroba
skalila mláky,
akoby radosť vyprchala z pohľadu.
Z očí, ktoré rezali
ako šable do živého mäsa,
ostalo len tupé ostrie (hľadiace do stratená).

Bez hĺbky!
Len prstom skúšam každú z nich.
Srdečné chlopne súzvučia
jenným šelestom
a promenádou prelietajú havrany.
Kričlami dusia lampy
a moje tieňe stoja nemo.

Pýtam sa uprostred ulíc,
ktoré navlhli dažďom:
„Kam zmizli telá, schránky naplnené listami
a atrament, z ktorého pili verše?“

Kvapka po kvapke,
Slza po slze steká odkvapom.
Dážď pomaly utícha v stope
A aj havrany miznú v korunách.

Martin Hurtaj

Zakázané ráno

I.

Všade navôkol sa rozťahuje rovina.
Nevidím na jej pokrivený koniec.
Tá zeleň... cítim ju ako vtáča,
čo vzlietlo a bez rozumu si zabudlo
krídla v hniezde; matka mu vraví:
Mysli na to vždy, keď vyletíš z hniezda!

Rozťahujem ruky v nádeji,
že sčerím nehybnosť rosy,
že dočiahnem na rozkvitnuté hlávky.
Dotyk prvý, druhý, nenápadné pŕhlenie tela,
všetka tá vôňa komicky predlžuje ruky;
naťahujú sa ako tiene pri západe slnka.

II.

Ach, tie vetrom vytrhané vlasy,
zachytávajú sa na stebľách
šŕavnatej trávy, splietajú sa
do strapatých chuchvalcov
a v divokom rytme sa zúfalo
snažia napodobniť babie leto.

Koľko únikov musí urobiť
nešťastný človek, aby utiekol
tvojmu zlostmému pohľadu?
Koľko šikovnosti musí skrývať
nezábudka, aby zahalila
svoju skutočnú hodnotu?

III.

Ako bez rozumu schmatneš
cudzí sen, ovalíš ho dlaňou
po hlave, rozplestíš na skle
a potom sa nešťastne čuduješ
nádherným lupienkom,
tak nehorázne zraneným.

Áno, to sú popraskané žilky.
Áno, podobajú sa na žilky
v jemných krídelkách hmyzu.
Áno, to červené, čo z nich uniká,
to je ten večne hľadaný život.
Áno, našiel si ho.

IV.

Ach, bolí ma každé uplakané ráno.
Aj dnes... malý vtáčik bez krídel
mi prezradil tajomstvo: v rozkonárenej
drevenej skrinke uväznili západ slnka.
Teraz sa dokonca chystajú utopiť
hviezdy v zrkadle na hladine.

Sadám si pod kvety a vdychujem
farebnosť dnešnej noci. V nádeji,
že si ma nevšimli maskovaní zloději,
púšťam na slobodu zamatové perly...
Tichučko sa smejem do dlaní, všetkým,
čo zajtra v pohyblivých oblakoch zbadajú anjela.

Sladké leto

Na popraskaných ústach páli bozk.
Vtedy sme spali vonku v horúčave.
Boli sme spolu ako kvety v tráve.
Dýchali slnko, vzduch a včelí vosk.

Sladké leto, no príliš horúce.
Stromy sa chveli, akoby k nám kráčali.
Prasknuté struny. Husle. Cvrčky dohrali.
Tie tiché rána nezahojí skorocel,
ani čas. Hodiny už pre nás zastali.

Spomienky

Spomienky sa búria, z času na čas. Neskoršie zbadám
tmu, čiernu tmu. Vydesí ma.
A opäť slová, ktoré patria iným.
Predstavy, ktoré patria inam.
Život, ktorý kráča inak.

Mŕtvi patria mŕtvym. Z hmly sa vynárajú tváre, ktoré už dávno dýchajú slaný morský vzduch. Vlny sa rozbíjajú o breh a drobné kvapky ako črepiny hľadajú srdce. Srdce, v ktorom by našli svoj domov, aj svoj hrob.

el loco raven

slnko sa derie dopredu

rafting na rieke styx

moja posteľ je ako kus ľadu
Ppávajúci v decembrovej rieke
voda
hlboká studená oblá ako kameň
zavesený na krku svedomia
temný prúd
hladký ako olej
len v okamihu
záblesku výstrelu
zovretia utiahnutej slučky
vystreknutia pomalej krvi z tepny
odrazu zapadajúceho slnka na ostrí noža
je táto rieka splavná
bez možnosti návratu

bez možnosti návratu
na šíre lúky
tam vysoko nad mestom
kde sú večne rozhádzané špinavé plachty
zľadovateného snehu
na nich leží smrť

na nich leží smrť
neúnavný priateľský nočný dravec
len ticho rozráža hmlu

len ticho

už nemám čo riečiť
čo povedať
som unavený
ospalý

už len ticho počúvať
počúvať ticho
dožiť
v tichu
ticho

smútok z osamelosti

načo jedlá
načo nápoje
načo ich dráždivé vône
musím žiť len z podstaty
z esencie môjho života
z toho koncentrátu
ktorý som vyrobil
za štyridsať rokov

piť to vzácne víno
jesť ten rýdži pokrm
cítiť tú omamnú vôňu
do konca
aspoň nejaký čas

tieto dni

jazz
paco de lucia
al di meola
john mclaughlin
hudba tak potichu
ako sa len dá

filippa giordano
garras dos sentidos
návšteva priateľa
ranná ryža pre holúbka
pohľad do ihličia borovice
norah jones

prúd
pomalý nehlučný
dežo ursiny
všetok blues
každý kúsok
prehltnutý až na dno

až na hranice súmraku

a potom do noci
lou reed
josé lomóne
do vyčerpania
do posledného voňavého zadymenia sviečky

roger waters
plač chvejúceho sa plameňa
aj bez sledovania tv spravodajstva
pink floyd
prach na unavenej posteli
voda únavy do posledného nadýchnutia

ráno

akvarel
s iskrami bieleho papiera
kresba cigaretovým popolom
krabička plná tieňov zápaliek
už studená čierna káva
zvonček lyžičky bez cukru
nočný chlad ustupuje
na vedľajšiu koľaj
štekne pes
zaplače dieťa
spadne hmla

priatelia

stromy
nahé
len stojace
vo všetkých ročných obdobiach

konáre
oťažené
trpkými plodmi
každého z ich dní

stromy
odeté
len do priesvitného času
bez inej možnosti

Krjela. Časopis Klubu mladých autorov pri Knižnici Gašpara Fejérpataky-Belopotockého v Liptovskom Mikuláši. Autori tohto čísla: Michal Kubáň, Peter Cibák, Martin Hurtaj, el loco raven. Zostavila Anna Ondrejková. Číslo 10. Vyšlo v máji 2003.